

Środa, 15 lutego 2023 r.

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

PARLAMENT EUROPEJSKI

P9_TA(2023)0046

Sytuacja byłego prezydenta Gruzji Micheila Saakaszwilego

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 lutego 2023 r. w sprawie sytuacji byłego prezydenta Gruzji Micheila Saakaszwilego (2023/2543(RSP))

(2023/C 283/01)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Gruzji, zwłaszcza z 9 czerwca 2022 r. w sprawie naruszeń wolności prasy i bezpieczeństwa dziennikarzy w Gruzji ⁽¹⁾ oraz z 14 grudnia 2022 r. w sprawie wdrażania układu o stowarzyszeniu UE z Gruzją ⁽²⁾,
 - uwzględniając Układ o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Gruzją, z drugiej strony ⁽³⁾, oraz priorytety krótko- i średnioterminowe określone w sekcji 1.4 zalecenia nr 1/2022 Rady Stowarzyszenia UE–Gruzja z dnia 16 sierpnia 2022 r. w sprawie uzgodnienia programu stowarzyszeniowego UE–Gruzja na lata 2021–2027 ⁽⁴⁾,
 - uwzględniając opinię Komisji z 17 czerwca 2022 r. w sprawie wniosku Gruzji o członkostwo w Unii Europejskiej (COM(2022)0405) oraz konkluzje Rady Europejskiej z 23 i 24 czerwca 2022 r. w sprawie wniosków o członkostwo złożonych przez Ukrainę, Republikę Mołdawii i Gruzję,
 - uwzględniając europejską konwencję praw człowieka, Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, a także Konwencję w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania,
 - uwzględniając rezolucje Zgromadzenia Ogólnego ONZ 45/111 w sprawie podstawowych zasad postępowania z więźniami oraz 70/175 w sprawie wzorcowych reguł minimum NZ postępowania z więźniami (reguły Nelsona Mandeli),
 - uwzględniając rezolucję nr 2463 (2022) Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy z 13 października 2022 r. w sprawie dalszej eskalacji agresji Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy,
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że były prezydent Gruzji Micheil Saakaszwili został zatrzymany w październiku 2021 r., po tym jak po ośmiu latach powrócił do Gruzji z uchodźstwa;

⁽¹⁾ Dz.U. C 493 z 27.12.2022, s. 104.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0442.

⁽³⁾ Dz.U. L 261 z 30.8.2014, s. 4.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 218 z 23.8.2022, s. 40.

Środa, 15 lutego 2023 r.

- B. mając na uwadze, że w 2018 r. sąd gruziński skazał Micheila Saakaszwilego zaocznie na sześć lat więzienia za nadużycie władzy w czasie pełnienia obowiązków, natomiast on sam zaprzeczył tym zarzutom i uznał je za motywowane politycznie; mając na uwadze, że obecnie toczy się wobec niego proces w sprawie dodatkowych zarzutów;
- C. mając na uwadze, że w listopadzie 2021 r. Micheila Saakaszwilego przeniesiono do szpitala więziennego po strajku głodowym i doniesieniach o pogorszeniu stanu jego zdrowia; mając na uwadze, że w maju 2022 r. został on przeniesiony do szpitala cywilnego zakontraktowanego przez służbę więzienną w następstwie opinii niezależnych lekarzy, którzy stwierdzili, że w przeciwnym razie jego stan się nie poprawi; mając na uwadze, że od tego czasu stan zdrowia byłego prezydenta stale się pogarsza, bardzo schudł, a z najnowszych raportów lekarskich wynika, że nadal nie otrzymuje odpowiedniej opieki, co rodzi obawy o jego życie;
- D. mając na uwadze, że dr David E. Smith i jego współpracownicy stwierdzili w raporcie toksykologicznym z 28 listopada 2022 r., że badanie próbek włosów i paznokci pobranych od Micheila Saakaszwilego wykazało obecność metali ciężkich i innych substancji, a wiele stwierdzonych u niego objawów patologicznych pasuje do zatrucia metalami ciężkimi, do którego doszło w czasie uwięzienia i które przyczyniło się do szybkiego pogorszenia stanu jego zdrowia; mając na uwadze, że w grudniu 2022 r. gruzińska organizacja pozarządowa Empathy zajmująca się rehabilitacją ofiar tortur opublikowała raport o stanie zdrowia Micheila Saakaszwilego na podstawie badania lekarskiego przeprowadzonego przez komisję składającą się z 10 ekspertów gruzińskich i 6 ekspertów zagranicznych; mając na uwadze, że w raporcie zdiagnozowano u Micheila Saakaszwilego ponad 20 zaburzeń – w tym 10 poważnych – i stwierdzono, że stan jego zdrowia nie pozwala na pobyt w więzieniu; mając na uwadze, że w raporcie uznano też, że bez odpowiedniego leczenia wskutek niektórych schorzeń może dojść do nieodwracalnego pogorszenia stanu zdrowia, skrócenia życia, a nawet śmierci;
- E. mając na uwadze, że zgodnie z opinią przekazaną sądowi okręgowemu w Tbilisi przez obrońcę Publicznego stan zdrowia Micheila Saakaszwilego dramatycznie się pogorszył w ostatnich miesiącach i ocenia się go jako poważny, w związku z czym powinien zostać zwolniony, aby podjąć leczenie, zgodnie z art. 283 gruzińskiego kodeksu postępowania karnego; mając na uwadze, że 6 lutego 2023 r. sędzia sądu okręgowego w Tbilisi odrzucił wniosek Micheila Saakaszwilego o zwolnienie lub odroczenie wyroku ze względów zdrowotnych;
- F. mając na uwadze, że Micheil Saakaszwili wielokrotnie prosił o umożliwienie wyjazdu za granicę w celu uzyskania odpowiedniego leczenia;
- G. mając na uwadze, że podczas kilku spotkań z władzami gruzińskimi szef delegatury UE i szefowie misji państw członkowskich UE obecni w Gruzji wyrażali zaniepokojenie pogarszającym się stanem zdrowia Micheila Saakaszwilego i podkreślali odpowiedzialność gruzińskich władz za ochronę jego praw;
- H. mając na uwadze, że wiele ważnych gruzińskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego podpisało oświadczenia wzywające rząd, aby wziął odpowiedzialność za ratowanie życia i zdrowia Micheila Saakaszwilego, np. oświadczenie z 14 grudnia 2022 r. pt. „Rząd powinien ponieść odpowiedzialność za stan zdrowia Micheila Saakaszwilego” oraz z 2 lutego 2023 r. pt. „Oświadczenie w sprawie procesu Micheila Saakaszwilego”;
- I. mając na uwadze, że wielu przedstawicieli społeczności międzynarodowej wezwało do natychmiastowego uwolnienia Micheila Saakaszwilego, np. Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy uczyniło to w rezolucji nr 2463 (2022);
- J. mając na uwadze, że władze gruzińskie dotychczas odrzucają liczne publiczne apele o uwolnienie Micheila Saakaszwilego i umożliwienie mu leczenia za granicą; mając na uwadze, że odrzuciły też wnioski posłów do Parlamentu Europejskiego, ekspertów międzynarodowych, a nawet gruzińskiego obrońcy Publicznego o możliwość odwiedzenia Micheila Saakaszwilego w więzieniu; mając na uwadze, że czołowi politycy gruzińskiej partii rządzącej niejednokrotnie czynili niedopuszczalne uwagi o stanie zdrowia i sytuacji byłego prezydenta;
1. jest głęboko zaniepokojony pogarszającym się stanem zdrowia Micheila Saakaszwilego i dotychczas nieodpowiednią reakcją gruzińskich władz; uważa, że sposób traktowania więźniów, w tym byłego prezydenta Micheila Saakaszwilego, to papierek lakmusowy przywiązania rządu Gruzji do wartości europejskich i deklarowanych przez niego aspiracji europejskich, łącznie z chęcią uzyskania statusu państwa kandydującego do członkostwa w UE;

Środa, 15 lutego 2023 r.

2. ponownie wzywa władze Gruzji, aby uwolniły byłego prezydenta Micheila Saakaszwilego i umożliwiły mu odpowiednie leczenie za granicą ze względów humanitarnych i w celu zmniejszenia polaryzacji politycznej; przyjmuje do wiadomości niedawne oświadczenie prezydent Gruzji, w którym wezwała ona wszystkie strony do rozwiązania sprawy Micheila Saakaszwilego, aby w centrum polityki ponownie znalazły się postępy tego kraju w reformach mających przybliżyć go do UE, i zachęca prezydent do skorzystania z konstytucyjnego prawa do ułaskawienia Micheila Saakaszwilego;
 3. przypomina władzom gruzińskim, że spoczywa na nich obowiązek zadbania o zdrowie i dobrostan byłego prezydenta, zapewnienia mu odpowiedniego leczenia i poszanowania jego praw podstawowych i godności ludzkiej zgodnie z konstytucją i międzynarodowymi zobowiązaniami Gruzji;
 4. wzywa Radę Europejską i Komisję, aby aktywniej zaangażowały się w działania na rzecz uwolnienia byłego prezydenta Micheila Saakaszwilego i umożliwienia mu odpowiedniego leczenia za granicą;
 5. podkreśla fakt, że utrzymujący się brak poprawy sytuacji byłego prezydenta będzie dalej szkodzić reputacji Gruzji i ograniczać jej perspektywy na członkostwo w Unii Europejskiej; jest zdania, że śmierć Micheila Saakaszwilego w areszcie byłaby ciosem dla gruzińskiej demokracji i reputacji Gruzji na arenie międzynarodowej;
 6. podkreśla, że w Gruzji panuje już spolaryzowany klimat polityczny, a ciągłe przetrzymywanie Micheila Saakaszwilego jedynie pogłębia rozdzźwięk między rządem a opozycją i niszczy zaufanie publiczne do instytucji demokratycznych;
 7. podkreśla, że sprawa Micheila Saakaszwilego jeszcze bardziej uwypukla potrzebę przeprowadzenia prawdziwej reformy wymiaru sprawiedliwości;
 8. wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych i Komisję do dalszego systematycznego monitorowania rozpraw sądowych Micheila Saakaszwilego dotyczących zarówno postawionych mu zarzutów, jak i jego wniosku o przeniesienie za granicę;
 9. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Radzie Europy, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, a także prezydentowi, rządowi i parlamentowi Gruzji.
-